Dinsdag 6 Februari 1951

VERSCHIJNT DINSDAGS, DONDERDAGS EN ZATERDAGS

Tiende Jaargang No. 1798

De Arubaanse Courant

NIEUWS EN ADVERTENTIEBLAD VOOR ARUBA

Abonnementsprijs fl. 1.50 per maand - fl. 4.00 per kwartaal. — Bureau voor San Nicolaas: Aruba Drukkerij, Rodgerstraat 5 - Tel. 5072.

Bureau voor Oranjestad: Aruba Boekhandel Gebr. de Wit, Nassaustraat - Tel. 1273, Oranjestad. — Redactie en uitgave Aruba Drukkerij, Gebr. de Wit, Aruba.

Drukkerij „De Stad" N.V.

Truman hield een toespraak

Kan nieuwe wereldoorlog voorkomen worden?

Pogingen daartoe zouden goede reden geven om op succes te hopen

PHILADELPHIA, 5 Februari: Truman heeft in een toespraak bij de inwijding van een monument voor vier in de laatste oorlog omgekomen veldpredikers en aalmoezeniers gezegd met goede reden te hopen op succes bij zijn pogingen om een nieuwe wereldoorlog te voorkomen. De Verenigde Staten hadden in de twintiger jaren hun verantwoordelijkheid niet willen aanvaarden. Thans konden zij die verantwoordelijkheid echter niet afwijzen. „Wij handelen thans als lid van een gemeenschap van landen, die de heerschappij van de wet in de wereld wil handhaven. De leden dezer gemeenschap hebben verschillende opvattingen en belangen. Wij kunnen niet altijd onze eigen weg gaan in deze gemeenschap, doch wij hebben een geweldige verantwoordelijkheid om leiding te geven en om niet achter te blijven".

„Goede leiders dreigen niet met heengaan" aldus vervolgde president. „wanneer de dingen verkeerd lopen en zij onderbreken de strijd niet om de gebrachte offers op een goudschaaltje tegen elkaar te gaan afwegen. Wij kunnen de strijdkrachten der vrijheid niet van de achterhoede uit aanvoeren".

Het monument is een kapel ter nagedachtenis van twee protestantse veldpredikers, een rabbijn en een katholieke aalmoezenier, die op het in Februari 1943 bij Groenland getorpedeerde troepentransportschip „Dorchester" de heldendood vonden, nadat zij hun eigen zwemgordel aan andere schipbreukelingen hadden weggegeven. (R/ANP).

OORLOGSMATERIAAL NAAR KOREA WORDT VERTRAAGD

CHICAGO, 3 Feb.: De drie dagen oude staking in Amerika van spoorwegrangeerders heeft Vrijdag de verschepingen van oorlogsmateriaal naar Korea opgehouden. Grote aantallen passagierstreinen vielen uit. Vele andere waren zeer verlaat. De Posterijen hebben ten dele embargo op poststukken gelegd. De staking gaat over lonen en werktijden. (R/ANP)

DE STRIJD IN KOREA

Felle tegenaanvallen van de communisten
ten Noorden van Soewon

TOKIO, 5 Febr.: Amerikaanse infanterie en tanks zijn Maandag Anjanghi binnengedrongen, dat 11 km ten Zuiden van Seoel ligt. Tevoren waren in de nacht geregelde slagen geleverd met Chinezen en Noord-Koreanen, die het strijdgewoel verhoogden door op hoorns en fluitjes te blazen en op de trom te slaan. Zondag deden de communisten ten Noordwesten en ten Noorden van Soewon tegenaanvallen, die de hevigste waren het 11 dagen geleden begonnen „beperkte offensief" van het achtste leger. Bij het aanbreken van de dag waren echter alle aanvallen afgeslagen zonder verlies van terrein.

Volgens radio-Moskou hebben luchtafweereenheden van het Koreaanse volksleger sinds het begin van de Koreaanse oorlog tot 4 Februari 511 Amerikaanse vliegtuigen neergeschoten, waaronder 53 vliegende forten, 90 lichte bommenwerpers, 254 straalvliegtuigen, 88 duikbommenwerpers en 26 gevechts- en verkenningsvliegtuigen. In een door radio-Moskou omgeroepen communiqué van het Noord-Koreaanse leger is meegedeeld, dat het volksleger vastberaden aanvallen heeft ondernomen, waardoor de troepen van de Verenigde Naties, die in de omgeving van Soewon pogen een tegenoffensief in te zetten, zware verliezen hebben geleden.

Nederland weer in de V.N. vertegenwoordigd

LAKE SUCCESS, 1 Februari: Voor het eerst sinds 1946 was Nederland gisteren weer in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties vertegenwoordigd, toen de Raad zijn eerste zitting van dit jaar hield. Zoals bekend was de Raad bijeengeroepen met het doel het punt „klacht inzake agressie tegen de republiek Korea" van de agenda af te voeren, teneinde de Algemene Vergadering in staat te stellen zich vandaag met die aangelegenheid bezig te houden.

De president van de Veiligheidsraad, de Ecuadoriaan Quevedo, heette de nieuwe leden van Nederland, Brazilië en Turkije welkom en verklaarde, dat hun deelneming aan het werk van de Raad een goed voorteken was voor de loop der toekomstige besprekingen in de Raad, omdat deze landen voorbeelden waren van het feit, dat, ondanks tegengestelde gebeurtenissen, de beschaving bezig was zich te herstellen in de gebieden, waar zij verwoest was, terwijl in andere gebieden vooruitgang gemaakt werd op basis van uitgebreide reserves.

In zijn dankwoord aan de president voor zijn welkomwoorden drukte ambassadeur Von Balluseck, die voor het eerst in de Veiligheidsraad sprak, de hoop uit, dat Nederland door zijn lidmaatschap van de Veiligheidsraad „zijn deel mag bijdragen tot het vinden van een rechtvaardige, stabiele en duurzame basis voor de internationale vrede, veiligheid en rechtvaardigheid". Met betrekking tot de ernst van de internationale situatie merkte hij op: „Wij zijn ver verwijderd van de hoopvolle dagen van San Francisco en het zou onrealistisch zijn het falen van vele onzer pogingen niet te erkennen. Bovendien is het heel goed mogelijk — hoewel wij nooit moeten wanhopen —, dat nog critieker tijden voor ons liggen". Hij wees er evenwel op, dat de Verenigde Naties de hoogste hoop van de mensheid blijven. (ANP/ANETA)

NOG NIET POSITIEF GENOEG!

WASHINGTON, 5 Febr. - De leider van de Republikeinse fractie in de Amerikaanse Senaat, Robert Taft, verklaarde in zijn eerste commentaar op Eisenhowers verklaringen na de terugkeer van zijn bezoek aan West-Europa: „Elke overeenkomst, die Truman mogelijk zal aangaan betreffende het zenden van Amerikaanse troepen naar het grondgebied van de leden-staten van het Noord-Atlantisch Verdrag, behoort aan het Congres te worden voorgelegd, opdat dit kan beoordelen, of het aandeel van de Amerikaanse troepen bij de verdediging van West-Europa bevredigend moet worden geacht. Nu bezitten wij geen enkele basis, waarop wij aan het werk kunnen gaan".

Taft legde deze verklaring af in een persgesprek. Hij zei verder nog van mening te zijn, dat het door Eisenhower aan het Congres uitgebrachte verslag van zijn Europese reis „een goede indruk" heeft gemaakt, doch hij verklaarde, dat „er niet genoeg positieve mededelingen in staan omtrent de staat van de West-Europese verdediging". (R/ANP)

ONVERANTWOORDELIJKE STAKING DUURT VOORT.

CHICAGO, 5 Februari: De fabrieken stuurden werklieden naar huis en de oorlogsverschepingen voor Korea werden vertraagd, terwijl de postbezorging en voedselbevoorrading stil gelegd werden doordat de zich uitbreidende spoorwegstaking het Amerikaanse industriële en gemeenschapsleven in haar greep kreeg. De rangeerders en wisselwachters in Detroit en Chicago begonnen Maandag de staking als protest tegen de loonstop der regering ondanks het uitdrukkelijk bevel van het Hof. Deze staking (de tweede over lonen in de afgelopen zes weken) heeft zich uitgebreid over 27 spoorlijnen in tenminste 12 grote steden en heeft de tijdelijke werkeloosheid veroorzaakt van tenminste 150.000 werklieden in andere industrieën. (R/ANP)

CHINA ZAL GEEN GOEDE DIENSTEN AANVAARDEN

NEW YORK, 4 Feb.: De minister-president en minister van buitenlandse zaken van communistisch China, Tsjou En Lai, heeft in een door radio-Peking omgeroepen verklaring gezegd, dat communistisch China de sten van de Verenigde Naties zal negéren en dat de resolutie, die China tot aanvaller verklaart, door de Algemene Vergadering is aangenomen „onder overheersing en dwang van de Verenigde Staten". De resolutie „bewijst aan de vredelievende bevolking der wereld, dat de Amerikaanse regering en haar medeplichtigen geen vrede, doch oorlog willen, en dat zij de weg naar een vreedzame oplossing hebben versperd", aldus Tsjou En Lai. (R/ANP)

RODE SPIONNAGE IN KOREA

Tokio, — Uit verschillende sectoren in het Westelijke front in Korea komen berichten, dat jongens van negen tot dertien jaar inlichtingen over de verbonden troepen aan de tegenstander verstrekken. Een Koreaans jongetje van 9 jaar vertelde bij zijn aanhouding door de Amerikanen, dat de Chinezen hem Amerikaanse kauwgum gaven, als hij vertelde waar de Amerikaanse tanks waren. De Amerikanen hadden argwaan gekregen, toen zij de jongens steeds zagen komen en gaan. Het jongetje is weer vrijgelaten. (R/ANP)

POLITIE LEGT BUSTAMENTE 5 OVERTREDINGEN TEN LASTE.

KINGSTON (Jamaica) — De politie heeft gisteren William Bustamente, Jamaica's „sterke man", vijf overtredingen ten laste gelegd als gevolg van een toespraak, die hij hield gedurende de staking van suikerrietsnijders, die acht weken heeft geduurd. Hij werd ervan beschuldigd de rust gestoord te hebben door het gebruik van lasterlijke taal tegen de assistent-commissaris van politie Skelton, daarbij handelende op een wijze, die erop berekend was de politieman ertoe te bewegen inbreuk te maken op de discipline en ontevredenheid te veroorzaken bij de politie. De staking werd op 22 Januari afgelast. (R/ANP)

EARL JOHNSON BEZOCHT HET FRONT

TOKIO, 5 Febr.: De Amerikaanse onderminister van het leger Earl Johnson, die met Foster Dulles te Tokio vertoeft, bezocht Zaterdag het Westelijk front in Korea op 30 km ten Zuidwesten van Seoel, waar hij de artillerie en de luchtmacht in actie zag. Hij arriveerde in een helsebroefvliegtuig uit Soewon. Generaal Ridgway, die Johnson vergezelde, zeide hem, dat het offensief der verbondenen naar wens verliep.

(R/ANP)

NOG NIET GERED

PORT OF SPAIN, 4 Feb.: Door de hoge zeeën kon men de 20 passagiers van het Surinaamse schip „Koningin Emma", dat Donderdag door machinestoring bij de kust van Venezuela in moeilijkheden was gekomen, nog niet van het schip halen. (R/ANP)

AMSTERDAMMER WORDT BILJARTKAMPIOEN

's GRAVENHAGE, 5 Feb.: Het Nederlandse kampioenschap biljarten bandstoten werd gewonnen door de Amsterdammer Sweering met een algemeen gemiddelde van 3.58. Voorts verbeterde hij alle Nederlandse records in dit genre. (ANP)

GENERAAL KRULS HEEFT NOG VERTROUWEN

's-GRAVENHAGE 5 Feb.: Generaal H. J. Kruls, de afgetreden stafchef, heeft verklaard er vertrouwen in te hebben, dat Nederland in staat zal zijn „een krachtige en belangrijke bijdrage" te leveren tot de Europese defensie. In een dagorder tot het leger op de vooravond van het neerleggen van zijn functie als stafchef zeide generaal Kruls, dat het Nederlandse leger „een moeilijke wederopbouwperiode heeft doorgemaakt en thans de kracht bezit om 'n goed leger te worden". De generaal zeide voorts „dankbaar" te zijn, dat 't hem mogelijk was het Nederlandse leger door de moeilijke na-oorlogse periode tot zijn huidige positie te leiden. Deze dankbaarheid, zo zeide hij, „verwijdert de bitterheid uit de gedachten, dat ik thans van nu af aan slechts een buitenstaander ben".

Zoals bekend, werd generaal Kruls de vorige week als stafchef ontheven in verband met „een te groot meningsverschil" met de minister van defensie betreffende de organisatie van de Nederlandse strijdkrachten. (ANP)

ONRUSTIG JAVA

DJAKARTA — Eén politieman werd gedood en twee andere gewond, toen een patrouille door een menigte van 3.000 personen werd aangevallen, die de vrijlating eisten van vier misdadigers, die gevangen genomen waren bij opruimingsoperaties op de hellingen van de vulkaan Merapi in centraal-Java. De politie werd gedwongen terug te trekken en de menigte maakte zich uit de voeten met aan de politie ontnomen wapens. (Aneta/ANP)

De Politieke Commissie beschuldigd

Tsjou En Lai zond telegram

HONGKONG, 5 Februari: De Chinese communistische minister van buitenlandse zaken, Tsjou En Lai, heeft vandaag een telegram aan de Verenigde Naties gezonden, waarin de Politieke Commissie ervan beschuldigd wordt onder Amerikaanse „bewerking" te staan, zo deelde radio-Peking mede. De commissie, zo verklaarde hij, had plotseling besloten om op 6 Februari de Russische resolutie te bespreken, die beschuldigt van Amerikaanse agressie in China. Dit was „een nieuwe Amerikaanse truc": China was niet ingelicht door de commissie over de bespreking en daardoor waren zijn vertegenwoordigers niet in staat het debat bij te wonen.

Tsjou eiste, dat de oorspronkelijke documenten, die beschuldigen van Amerikaanse agressie in Korea en Formosa en die door generaal Woe, de afgevaardigde van Peking, bij de Verenigde Naties het vorige jaar aan de commissie waren voorgelegd, op de volgende bijeenkomst ter tafel worden gebracht.

Functionarissen van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken hebben verklaard naar aanleiding van de toespraak van de Chinese communistische minister van buitenlandse zaken, Tsjou En Lai, dat deze „juist zo sprak als werd verwacht". Zij voegden er aan toe, dat elke mogelijke wijziging in de houding van Peking ten aanzien van de voorwaarden voor de regeling van het Koreaanse geschil vermoedelijk nauw zal samenhangen met de ontwikkeling van de militaire toestand. (R/ANP)

CONFERENTIE TE PARIJS UITGESTELD

PARIJS, 3 Feb.: De Franse regering heeft de conferentie over de vorming van een Europees leger uitgesteld van Dinsdag tot 15 Februari zo heeft een woordvoerder van het Franse ministerie van buitenlandse zaken verklaard. Hij voegde eraan toe, dat het uitstel nodig was om de documenten, die ter conferentie als basis zouden dienen, gereed te maken

FRANKRIJK KAN REKENEN OP MACHTIGE VRIENDSCHAP

PARIJS, 5 Februari: De Franse premier, Pleven, is Zondag van zijn bezoek aan de Verenigde Staten en Canada te Parijs teruggekeerd. Bij aankomst verklaarde hij: „Ik ben er van overtuigd, dat Frankrijk begrepen wordt dat zijn inspanning wordt gewaardeerd, dat het niet alleen staat en dat het kan rekenen op machtige vriendschap van verschillende zijden om het te helpen". Pleven was geroffen door de bewijzen van vriendschap, in de Verenigde Staten en Canada ontvangen. Pleven werd door alle kabinetsleden op het vliegveld opgewacht. (R/ANP)

RADIO-ACTIEVE SNEEUW GEVALLEN

ROCHESTER, 5 Feb.: Te Rochester is deze week radio-actieve sneeuw gevallen, vermoedelijk een gevolg der proefneming in Nevada, op 2.500 km afstand van Rochester. Volgens geleerden is de radioactiviteit te gering om gevaarlijk te zijn. (R/ANP)

Alfred Krupp uit de gevangenis ontslagen

Met hem 20 andere Duitse oorlogsmisdadigers

LANDSBERG, 5 Februari: Alfred Krupp en 28 andere Duitse oorlogsmisdadigers, wier vonnissen door de Amerikaanse autoriteiten werden herzien zijn Zaterdagmorgen uit de gevangenis van Landsberg ontslagen. Alfred Krupp werd bij het verlaten van de gevangenis aan de poort begroet door zijn broeder Berthold von Schlen, directeur der Krupp-fabrieken te Essen, en zijn Amerikaanse verdediger Earl Carroll, die uit San Francisco was overgekomen. Tot de andere prominente vrijgelaten gevangenen behoort de vroegere generaal Wilhelm Speidel, broeder van Hans Speidel, voormalig stafchef van wijlen veldmaarschalk Rommel. Hans Speidel is een der drie Duitse militaire deskundigen, die op 't ogenblik met de geallieerden in Bonn besprekingen voeren over de mogelijkheden der vorming van een Duitse strijdmacht in het kader van het voorgestelde Europese leger.

Speidel gaf de aanwezige journalisten een hand en uitte telkenmale zijn vreugde over zijn vrijlating. Familieleden en vrienden der vrijgelatenen buiten de poort hadden allen bloemen bij zich. Graaf Von Lutz Schwerin Krosigk, minister van financiën en van buitenlandse zaken onder Hitler, slaagde er in de verslaggevers te ontwijken. Een andere voormalige hoge Nazi-functionaris, die vandaag is vrijgelaten, is Wilhelm Keppler, hoofd van de speciale afdeling van het ministerie van buitenlandse zaken. Verder bevinden zich onder de vrijgelatenen drie oud-generaals: Ernst von Leyser, Hubert Yanz en Ernest Dehner. Vrijdagavond zijn nog vier wegens oorlogsmisdaden veroordeelde Duitsers vrijgelaten, onder wie Franz Schlegelberger om gezondheidsredenen. Hij was een hoge Nazi-jurist, die de rassenleer der Nazi's in toepassing heeft gebracht. Onder de vandaag vrijgelatenen bevinden zich voorts voormalige hoge Nazi-functionarissen op juridisch en medisch terrein, alsmede S.S.-officieren en beheerders van concentratiekampen. (R/ANP)

SITUACION MUNDIAL

Campanja na Korea. E avance limita di aliadonan ta marcha padilanti manera e plan tabata. Nan a penetra te den vecindario di e riu Han, caminda comunistanan chines a traha un linea nobo di defensa. Experto libre militar no ta di acuerdo riba e punto cu aliadonan a kibra e linea principal di chinesnan of si nan mester kibré ainda. Na Washington a worde anuncia cu ehercitonan aliado e biaha aki lo no surpasa e paralelo 38, na espera di otro solucion politica di e problema di campanja coreano.

Den tropanan comunista chines tin bopi caso di tuberculosis, typhus y enfermedadnan di gera. Pesei nan no ta considera pa worde pasa den teritorionan infecta pa evita e epidemia di plama.

Den estado Nevada di America e comision di arma atomica ta sigiendo cu su pruebanan cu arma atomica. Atrobe e siman aki tabatin do prueba cu explosion ba tsaalmnr prueba cu explosion basta grandi.

E portavion Independence a worde etug for di haf di San Francisco pa e worde esink den lamar pacifico pa medio di un arma secreto.

Asamblea general di Naciones Unidas na Lake Success a trata riba e mocion americano di declara china comunista como agresor.

Asamblea a aproba e mocion cu 44 voto na fabor. Tabatin 7 contra y 9 pais a decidi di no vota. Contra tabata e paisnan ruso, y tambe India y Burma. No tabatin ningun debate riba e proposicion. Asamblea tambe a decidi di bai studia metodo pa aplica sancon contra china comunista. Esei lo worde decdi mas despues. Esak empero no kier meen cu tur posibilidad pa yega na un acuerdo cu China a sera. Tin un comision, yama comision di bon servico, cu lo trata enteramente separa d asamblea un mehoranza di situacion entre e contendientenan.

Radio Peking a perifonea cu e resolucion tuma pa Naciones Unidas ta un ofensa contra China. Esaki ta e prome y unico comentario duna riba accion general. Radio Peking a bisa tambe cu for di e resolucion aki nan por resolve cu Amerka no a decidi di termna e conflicto koreano cu metodonan pacifico.

Na Washington e generalisimo Eisenhower a parce dilanti di un sesion di Congreso americano, pa e duna raport riba su biaha europeo. Ora e general a drenta asamblea publico a camta para y senadornan a aplaudisa hopi largo. General Eisenhower a bisa Congreso americano cu ta nan lo mester decidi cu e civilizacion europea lo preee of cu e lo keda conserva. Nan lo mester decidi pa nan accion cu e paisnan di Europa lo kela liber, esta cu nan ayudo militar y financiero. Su biahe na Europa a mustre cu aya nan no tin ningun poderio militar pa resisti ningun invasion. Nan lo mester ato traha un defensa militar na Europa, no solamente pa europeanan sino manjan pa America tambe, pasobra libertad y independencia europeo ta di masha importancia pa America mes.

Na India tin peligro di hamber, pasobra miliares di tiracochi ta comiendo tur cosecha. Dies anja pasa na China casi 250 miliar di e bestianan aki a causa hopi danjo, y 500 mil hende a muri di hamber. Awor e paisnan ta tratando di destrui e lugarnan caminda e insectonan aki ta pone webo pa asina nan trata di kaba cu e asuto aki.

NOTANAN INSULAR

Gobernador Peter na Aruba

Su Excelencia Gobernador Peters ta bishita Aruba e siman aki pa algun dia. Gobernador a bini pa algun asunto di interes nacional den su viajenan periodici di inspeccion. Estando aki Su Excelencia por tuma parti tambe na algun festividad di carnaval anochi, combinando asina lo util cu lo agradable.

Nos ta desea Su Excelencia grato tempo den nos medio y cu su bishita resulta di utilidad y progreso pa Aruba.

BEKENDMAKING

De Directeur van het Departement van Sociale- en Economische Zaken maakt hierbij bekend, dat ingevolge beschikking van 1 Febr. 1951, No. 459, de uitvoer van

AUTOBANDEN

verboden is.

De Directeur voornoemd,
Drs J. H. VAN BOVEN

A.C. 139

GRATITUD

El Consul General de Venezuela en Aruba y demas funcionarios del Consulado manifestan su agradecimiento a todas aquellas personas que con motivo de la muerte del Coronel CARLOS DELGADO CHALBAUD les expresaron su condolencia.

Aruba, Diciembre 1950.

A.C. 136

Seccion na Papiamento

Gezaghebber no por recibi buscado di trabao

Den unanuncio den periodiconan local Gezaghebber a publica cu e no ta recibi buscado di trabao na ora di spreekuur mas.

Esnan aki mester acudi na departamento di asuntonan social. Aparentemente e asunto aki tabata tuma hopi ora, na beslag na e dos(antestres) spreekuur di Gezaghebber, asina ta cu ta di spera cu awor cu e magistrado aki tin mas tempo pa asuntonan di gobierno e por dedika na problema di trafico por chemplo cu ta birando agudo.

Peligro di autonan dilanti di school

Un biaha mas no kier alza nos boz na gobernacion pa presta atencion na e trafico dilanti di schoolnan meimei di 12 y un or. Cantidad di hobencito cu apenas a bisti carson largu, y cu apennas por stuur un auto, con of sin pechi bisti, ta core rond cu gran velocidad rond di school of ta ocupa tur parkeerplaats dilanti di schoal. Ora nan ta core nan no ta weita nan dilanti y asina cada bez ta hera di dal criatura mata. Nos kier pidi autoridad competente pa por controla e asunto aki.

Comercio

Un comerciante ta conta cu awor cu tin menos bienestar na Aruba, ora un estranbero perde trabao e ta keda pega na Aruba y ta trata di gana nan pan cu ugencianan. Nos kier pidi camara di comercio y inmigracion di controla e exceso aki, pasobra na otro paisnan un yiu di tera no ta hanja e facilidad aki. Ta lamentable cu tin ainda yiu di tera cu ta protcha tal practica, tumando riba nan pa laga pasa cu tal persona ta nan empleado, cobrando e interesado un comision pa nan molester. Asina ley ta worde kibra legalmente! E personanan aki no ta realiza cu nan ta torpedeando economia di nos luga? Ta di spera cu autoridad competente lo mustra cu sa sa nan job bon.

Trafico di autobus ta satura

E comision di autobusdiensten a reuni 9 biaha e anja aki pa studia problemanan di linja di autobus. Nan ta bisa cu situacion cu bus chikito ta satura y cu nan maximo di 75 mester worde manteni. Solamente ora un donjo di auto di huur no por biba mas cu placa cu e ta gana e por hanja un vergunning pa autobus, entregando su vergunnig pa auto di huur. Esaki ta un medida masha bon y sabio. Nos ta spera cu e comision aki lo duna en lo futuro preferencia na e yiunan di tera riba estranheronan di islanan britanico, cu a duna mal cuenta di nan mes y riba cual no tin verhaal ora nan causa danjo na bida y propiedad ajena.

Aruba wandelt XIV

Leonidas Aparicio

We hebben het er naar weer eens op gewaagd.

Ondanks de regen.

En het is gelukt. Droog en wel gemoed zijn we thuis gekomen.

De tocht is door en langs de Rooi Afo gegaan.

Eerst de weg op naar Santa Cruz en toen een eindje voorbij waar de rooi manonebi deze straat oversteekt, links af de koenoekoe in.

Midden tussen wegschietende konijntjes en bloeiende bloemen en struiken.

Het was te zien, dat het regende. Overal was grond weggespoeld.

Diepe groeven liepen er door het zand. Het wandelen was vaak moeilijk.

Ongeveer bij Tarabana kwamen we aan een put. Het stenen gevaarte stak hooguit boven zijn omgeving. De grond was er om weggespoeld. Een of andere grappenmaker heeft, toen het cement nog zacht was, zijn naam erin gegrift: „Leonidas Aparicio, 22 de Nobiembre de 1999", luidt het en als we aan het voor-bestaan geloofden zouden we tot 1999 willen voortleven om Leonidas in Tarabana te groeten!

Grote groene blaren, frisse kleuren. Een rode grond. Zo ziet Tarabana er thans uit. Verderop, bij San Barbola, zijn we rechtsaf gegaan. De vrouwtjes daar kennen ons al. We wandelen er graag. San Barbola ligt in de buurt en het is een der fraaiste dreven van ons eiland. Als je er, komende van de stad, rechtsaf gaat (links voert naar de hoofdweg naar Paradera, overigens ook een loopje dat de moeite waard is), voert een leuk slingerpad met agaven ter weerszijden kris-kras tenslotte naar een heus weiland, altbans in deze tijd van het jaar. Bijna tot de knieën liepen we door het gras en ook al zullen de gele bloemen wel geen boterbloemen zijn geweest, een mooi gezicht was het toch. En wat ruikt het nu fris in de open natuur.

De geiten hebben gejongd. Hier en daar liepen ze zich te goed te doen. Een geitebokje dat een koud buikje had, stond dwars over de moeder heen. Het voelde er zich zo veilig, dat het niet als de anderen wegliep, toen we eraan kwamen.

Midden in deze buurt vonden we zowaar een zwembad. Een trap voerde de bak in. Verder lag alles in puin en de molen die eertijds het water voor deze bak heeft opgemalen, was verroest en de wieken hingen erbij.

Het fundament van wat naar onze fantasie een paviljoentje geweest kan zijn, lag er nog. Verder trilde de lucht er van het gekwinkeleer der vogels.

Konijnen sprongen voor onze voeten weg. Een fazant kleurde prachtig midden in het groen. Twee leguanen zaten elkaar opeens na dwars over het steen van dat fundament. Onze (sinistere) mensenverschijning in dit paradijs stichtte algemene schrik. De mens hóórt niet meer in het paradijs. Wie er zich in waagt, en Aruba's natuur levert daartoe zo gemakkelijk gelegenheid, voelt zich verrukt en tegelijk niet op zijn plaats.

Door de Rooi Afo gingen we verder. De dammen hielden hier overal kostbaar water tegen.

Bij een heel grote dam stond gewoon een zee vol. Met kopjes op de golven van het bruine water.

We kwamen door Piedra Plat, stonden toen opeens op de hoofdweg. Vèr voor ons uit de zee, gitzwart. Duistere wolken erboven. Hier en daar het wit van een zeil. Naast ons dook plotseling een kudde schapen op. Ze zullen deze maand wel blij zijn met hun nooit geschoren vacht, meenden wij.

85 MILLIOEN GULDEN VOOR BURGERLIJKE DEFENSIE

AMSTERDAM, 5 Februari: Nederland zal 85 millioen gulden besteden aan de organisatie van de burgerlijke defensie, welke in staat is doeltreffend te werken in geval van een atoomoorlog. De plannen omvatten een radionetwerk over geheel Nederland, waarvoor door de internationalecommissie voor frequenties speciale golflengten zullen worden toegewezen, in verband waarmede momenteel onderhandelingen gaande zijn met Engeland, Frankrijk, België en Duitsland. (ANP)

VROUWEN-WERELD GEBEDSDAG

Op 9 Februari a.s. komen op de gehele aarde, in de grote wereldsteden en in de kleine dorpjes, de Christen-vrouwen van allerlei Kerken en rassen bijeen. Samen zullen zij bidden voor de vrede op de wereld en de eendracht onder elkander.

In beroemde kathedralen en in primitieve kerkjes zullen dezelfde gebeden gebruikt worden en dezelfde liederen opklinken.

Wilt U ook hieraaan meedoen?

Komt dan op 9 FEBR. a.s. DES AVONDS OM 7 U. in de PROTESTANTSE KERK te ORANJESTAD.

R.K. GEBEDENBOEK

Via de boekhandel kan men thans op Aruba kopen een merkwaardig gebedenboek. „Nova et Vetera" genaamd en samengesteld door een Kartuizer monnik. Het boek is in talloze uitvoeringen verkrijgbaar, werd uitgegeven door Van Wees te Utrecht, telt bij de duizend gebeden voor alle mogelijke omstandigheden, en...... kost op Aruba maar weinig door het verschil in pariteit van de gulden.

Het boek breekt alle zoetelijke en flemerige gedoe op dit gebied. Het bevat nieuwe en oude gebeden, ontleend aan brevier, missaal, liturgieen van Oost en West en door de samensteller aangevuld met gebeden voor moderne gelegenheden (echtscheidingen bijv. en de rampzalige invloed hiervan op de samenleving), maar gesteld in de antieke gebedstrant der H. Kerk. We geloven niet iets dergelijks ooit in handen te hebben gehad. Hier is nu iets, wat afgestemd is op de drukke tijd van heden. In 31 reeksen volgen de gebeden elkaar op, zodat men elke dag een andere reeks kan nemen. Elke reeks is ingericht op de ochtend, maar door een handige samenstelling, kan men ze ook op elk ander tijdstip gebruiken. Dan zijn er tafelgebeden, gebeden van de wieg tot het graf en de verschillende godsdienstoefeningen. De voornaamste heiligen komen in het boek voor (de op ons eiland veel vereerde, maar in Nederland nagenoeg onbekende Filomena, Martinus de Porres e.d. helaas niet), litanieën, meditaties enz. En dat alles in zulk een handig formaat, dat we werkelijk geloven dat de anonieme Kartuizer hier iets gebracht heeft wat voor Nederlands biddende katholieken uniek is. We hopen dat men er op onze eilanden van zal profiteren.

H.

HAVENARTS IS ER

Dezer dagen arriveerde op Aruba dr Vinke, de nieuwe havenarts van Aruba. De heer en mevrouw Vinke zullen zich eerlang in St. Nicolaas vestigen.

NACHT- EN ZONDAGDIENST APOTHEKEN

Gedurende de week van Zaterdag 3 tot en met Vrijdag 9 Februari zijn des nachts en op Zondag voor recepten geopend: te Oranjestad: Botica Aruba, te St. Nicolaas: Botica San Lucas.

UITVOERVERBOD VOOR AUTOBANDEN

Met ingang van 1 Febr. is de uitvoer van autobanden verboden. Wij verwijzen onze lezers naar de desbetreffende bekendmaking van de Directeur van Economische zaken in ons blad van heden.

BENOEMINGEN BIJ DE NIEUWE EERSTE NED. N.V.

In een circulaire maakt deze Mij. bekend, dat de Heer F. Breebaart te Willemstad tot procuratiehouder werd benoemd, terwijl de Heer A. Dirks tot Hoofdinspecteur voor de Nederlandse Antillen werd benoemd.

DE NIEUWE Vestigings- verordening

Enkele weken geleden hebben wij het ontwerp voor de nieuwe vestigings-verordening in zijn geheel in ons blad afgedrukt. Uit de vele navragen voor extra nummers van deze courant bleek, dat hiervoor onder onze lezer grote belangstelling bestond. Thans is het Voorlopig verslag op deze verordening verschenen. Dit is voor de handel op Aruba van zo groot belang, dat wij menen er goed aan te doen, het gehele verslag op te nemen. In dit nummer vindt U het eerste gedeelte, in een volgend nummer plaatsen wij het slot.

Niettegenstaande het Bestuur zelf opmerkt, dat de Vestigingsregeling voor Bedrijven (P.B. 1946, no. 43) in de practische toepassing bewezen heeft zeer moeilijk uitvoerbaar te zijn, doordat zij grote leemten vertoont en zelfs onverenigbare tegenstrijdigheden inhoudt, en van de zijde der Staten keer op keer om ingrijpen is gevraagd, heeft het nietemin niet minder dan 4 jaar geduurd, voordat er iets nieuws ter tafel wordt gebracht. De teleurstelling hierover zou weggenomen kunnen zijn, als het thans ingediende ontwerp de bezwaren tegen de Vestigingsregeling voor Bedrijven van 1946 wegnam en/of aan de bestaande verlangens op het gebied, dat het behandelt, zou tegemoet komen, hetgeen evenwel naar de mening van zeer vele leden geenszins het geval is.

Naar de mening van sommige leden moet de op het ogenblik bestaande regeling, zonder de daarin bij de openbare behandeling in artikel 17 bij amendement aangebrachte wijziging, nog altijd beter geacht worden dan het thans aangeboden ontwerp.

Eén van de hoofdbezwaren vormt het feit dat de toepassing en de uitvoering in handen gelegd zijn van één persoon t.w. de Directeur van Sociale en Economische Zaken op Curacao onderscheidenlijk de gezaghebber op de eilanden buiten Curacao, die hierdoor op dit onderdeel van de bestuursuitvoering oppermachtig worden, hetgeen onaanvaardbaar is. Verkieslijker ware een systeem, waarbij de bedrijfsgenoten bij de toekenning van de vergunning direct betrokken werden.

De aan het woord zijnde leden denken b.v. aan een commissie van 5, bestaande uit de directeur van Sociale en Economische Zaken, q.q. voorzitter, en 4 leden uit de kringen van de handel en consument.

De werkwijze van deze commissie zou zo kunnen zijn, dat bij gewone meerderheid van stemmen de beslissing genomen wordt, na advies te hebben ingewonnen van de Kamer van Koophandel en van de Procureur Generaal, terwijl de directeur van Sociale en Economische Zaken met de uitvoering van de beslissing belast wordt. Ware een en ander opgedragen aan het betrokken lid van het College van Algemeen Bestuur dan zou in ieder geval meer het accent zijn gelegd op het verantwoordelijk bestuur.

Tot grotere zekerheid van een juiste en billijke uitvoering van deze verordening ware een onafhankelijke beroepsinstantie in het leven te roepen, die zelfstandig oordeelt of een vergunning al dan niet in strijd met de wet is verleend.

De gouverneur, i.e. het verantwoordelijk Bestuur als beroepsinstantie aanwijzen verschaft deze zekerheid niet, omdat het in feite dezelfde figuur is, die de vergunning in eerste instantie afgeeft. De directeur van Sociale en Economische Zaken is in feite niets anders dan uitvoerder van de opdrachten van het verantwoordelijk bestuur, dat in hoogste instantie uitspraak zou moeten doen na advies ingewonnen te hebben van de betrokken directeur. Daarom moet men een andere beroepsinstantie dan de gouverneur in het leven roepen.

De autoriteit, belast met de uitvoering van deze verordening, ware de verplichting op te leggen gevolg te moeten geven aan de beslissing van de beroepsinstantie. Er dient ook uitdrukkelijk bepaald te worden, dat zowel de verzoeker als de adviserende partijen het recht hebben zijn c.q. hun standpunt in hoger beroep toe te lichten, hetgeen in de thans geldende verordening niet het geval is en geen gevoel van rechtsbevrediging schenkt. Van het al dan niet verwerken van boven-aangegeven ideeën hangt af of zeer vele leden aan het ontwerp hun stem zullen geven of niet.

Enkele leden, zich aansluitende bij het zo juist door sommige leden naar voren gebrachte, hadden verwacht, dat uit dit ontwerp niet meer de oude geest zou spreken, doch dat het de tekenen zou hebben gedragen, dat andere verhoudingen op komst zijn.

Enige leden had het verwonderd, dat onder een dergelijk ontwerp, dat zo duidelijk de tekenen van discriminatie toont, de handtekening van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen staat, immers het stelt Nederlanders, die niet in de Nederlandse Antillen zijn geboren, op één lijn met buitenlanders. Hoewel artikel 4 der Staatsregeling bepaalt, dat allen, die zich op het grondgebied van de Nederlandse Antillen bevinden, gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen hebben, opent het ontwerp de mogelijkheid de eene burger anders te behandelen dan de andere. Onder de niet op de Antillen geborenen, die sinds jaren zijn gevestigd, wordt de grond onder de voeten weggehaald. Bovendien draagt het ontwerp het gevaar in zich, dat elke maatregel, genomen tegen een door buitenlanders gedreven wordende zaak, represailles zal uitlokken. Met recht kan de vraag worden gesteld of het doel van deze verordening is protectie aan een zeker deel der inwoners te verlenen dan wel om ordenend op te treden.

Blijkens de Memorie van Toelichting zal, als men principieel wil zijn en de betrokken autoriteit in staat wil stellen een beslissing te nemen, die zin heeft, **eenieder** zich aan een beslissing, of deze nu gegrond is op het behoeftestandpunt dan wel op dat van sanering van een bepaalde handels- en bedrijfstak, moeten onderwerpen, waartegen naar de mening van het Bestuur overwegende bezwaren zullen bestaan. Enkele leden zouden gaarne vernemen op welke bezwaren zullen bestaan. Enkele leden zouden gaarne vernemen op welke bezwaren het Bestuur hier doelt.

Een oplossing van de hiervoor geschetste moeilijkheden meent het Bestuur te hebben gevonden door bij de beoordeling „slechts het algemeen belang" te laten gelden. Enige leden zouden het op prijs stellen te mogen vernemen wat hier met het woord „slechts" wordt bedoeld, alsook of onder „het algemeen belang" dient te worden verstaan dat van de bevolking of dat van de handel.

Door de hiervoor aangegeven maatstaf aan te leggen meent het Bestuur de autoriteit, belast met het afgeven der vergunning, beter in staat te stellen een rechtvaardige en economisch verantwoorde beslissing te nemen. Enige leden stelden de vraag of dit niet moet zijn „een rechtvaardige en economisch-sociaal verantwoorde beslissing".

De vraag dient gesteld te worden of niet bepaald behoort te worden, dat de hier reeds wettig gedreven zaken van niet inheemsen, niet onder de bepalingen van deze verordening zullen vallen. Aan eenmaal verkregen rechten mag immers in een rechtstaat niet worden getornd.

Vele leden merkten op, dat zij bepalingen hadden gemist ten aanzien van de navolgende gevallen.

Verscheidene niet in de Antillen geboren inwoners van deze eilanden treden op als agent van buitenlandse firma's zonder dat zij een zaak drijven, die hier gevestigd is.

Vaak komen buitenlanders, die als handelsreiziger optreden, voor korte tijd op onze eilanden. Zij nemen intrek in een hotel en trachten in zo kort mogelijke tijd zoveel mogelijk orders te plaatsen, waarna zij weer weggaan. Ook komt het voor, dat buitenlanders hierheen komen met scheepsladingen van artikelen, die zij trachten hier van de hand te doen. Vooral deze laatste categorie berokkent de plaatselijke handel grote schade.

De aan het woord zijnde leden zouden gaarne vernemen of het Bestuur met hen van mening is, dat ook in de hiervoor genoemde gevallen wettelijke voorzieningen dienen te worden getroffen.

Artikelen

Ad artikel 1.

Onder kortheidshalve verwijzing naar het reeds bij de algemene beschouwingen naar voren gebrachte, werd nog het navolgende opgemerkt.

De definitie, voorkomende onder punt g laat toe, dat een naamloze vennootschap, opgericht met buitenlands kapitaal en stafpersoneel, haar bedrijf in de Nederlandse Antillen zonder meer mag uitoefenen, mits een landskind als directeur wordt aangesteld. Dit opent de poort voor het gebruik van stromannen.

Hiertegenover staat, dat een niet in de Nederlandse Antillen geboren Nederlander de vergunning kan worden onthouden, tenzij hij eveneens van de hiervoren genoemde omweg gebruik maakt. Deze mogelijkheid maakt in de eerste plaats van de verordening een wassen neus, doch in de tweede plaats is het gebruik maken van de genoemde omweg onprettig voor diegenen, die van dergelijke methoden niet houden. Daar veelal de winst van de zaak van het eerstgenoemde geval naar het buitenland zal worden uitgevoerd, terwijl veelal de winst door de Nederlander gemaakt in de Nederlandse Antillen zal blijven, bestaat er toch meer reden het eerstgenoemde geval onder de bepalingen van deze verordening te brengen dan het laatstgenoemde.

Enige leden zouden voorts willen vernemen, hoe het Bestuur denkt te handelen ten opzichte van diegenen, die in de Nederlandse Antillen geboren, van Nederlandse nationaliteit zijn en daarnaast nog andere nationaliteit hebben.

Gevraagd werd of een zaak ook als inheemse zaak moet worden beschouwd als alle eigenaren in de Nederlandse Antillen geboren Nederlanders zijn of kinderen, waarvan één der ouders in de Nederlandse Antillen geboren is.

Naar het Bestuur in de toelichting opmerkt, zal de nieuwe vergunning, als de reeds bestaande zaak wettig wordt gedreven, op aanvraag „normaliter" worden verleend. Een garantie bestaat ter zake derhalve niet, hetgeen vele leden onjuist achten.

De afgifte van vergunningen in handen te leggen van daartoe in te stellen commissies stuitte volgens de Memorie van Toelichting af o.m. op de mogelijkheid, „dat partijbelangen zouden kunnen prevaleren". Onder het uitspreken van hun bevreemding over een dergelijke uitlating van de zijde van het Bestuur, zouden verscheidene leden gaarne vernemen op welke grond(en) deze uitspraak gebaseerd is.

Ad artikel 2.

Gevraagd werd te mogen vernemen, wat het verschil is tussen de in artikel 1 sub e voorkomende definitie voor het drijven van een zaak t.w.: „het voeren **van de feitelijke leiding** van een zaak" en het in dit artikel onder b en d voorkomende.

Verscheidene leden gaven als hun mening, dat uitvoering van het gestelde onder f van dit artikel in de praktijk op zeer grote moeilijkheden zal stuiten, tenzij in de vestigingsvergunning een limitatieve opsomming wordt opgenomen van wat verhandeld mag worden.

Ad artikel 3.

De in het derde lid opgenomen eis, dat schriftelijk kennis dient te worden gegeven van de aanstelling of vervanging van een persoon, die in de zaak met de feitelijke leiding is belast, kwam voor in strijd te zijn met het bepaalde in artikel 2.

Drastische soberheidsmaatregelen en heel wat opofferingen . . .

AMSTERDAM, 2 Februari: „De Volkskrant" schrijft, dat de Nederlandse defensie wordt geraamd op 10% van het nationale inkomen, dat thans 1.400 milliard gulden per jaar bedraagt. Het blad stelt drastische soberheidsmaatregelen en opofferingen in het vooruitzicht, „welke regering ook Nederland mag krijgen", en zegt, dat er zonder dat er in feite een oorlog is in zekere zin, een oorlogseconomie moet worden ingevoerd. „Het vinden van de juiste oplossing brengt buitengewone moeilijkheden mee.

Toen er in 1940 in feite oorlog was, heeft de bevolking een verlaging aanvaard in de lonen en haar koopkracht, alsmede een verhoging der belasting en der rantsoenering. Nu er geen oorlog is, is het moeilijk de bevolking duidelijk te maken, dat er niettemin bepaalde maatregelen nodig zijn". Volledige rantsoenering zou onmogelijk zijn, zo is het blad van oordeel, omdat dit zou betekenen het terugtrekken van Nederland uit de Europese betalingsunie en de andere regelingen voor de liberalisatie van de Europese handel.

Een andere oplossing is consumptiebeperking door hogere belastingen, verhoging der prijzen en opheffing van subsidies op bepaalde voedingsmiddelen. Deze worden alle overwogen.

„In Amerikaanse kringen volgt men met grote belangstelling de pogingen van Nederland om de financiën van het land te regelen. Deze kringen zijn van mening, dat Nederland 10% van het nationale inkomen aan de herbewapening moet besteden. De Verenigde Staten besteden 14% en opgemerkt wordt, dat de Nederlandse arbeidsproductiviteit in de afgelopen jaren elk jaar 5% is verhoogd. Indien Nederland dit tempo volhoudt, zou 5% der herbewapeningskosten kunnen worden gedekt door de verhoogde productiviteit in het komende jaar. Bovendien verdienen de arbeiders meer geld, omdat zij harder werken en zij zullen niet worden getroffen door de verhoging der prijzen en soortgelijke maatregelen", aldus het blad. (ANP)

„LEGION OF MERIT" VOOR LUIT.-GENERAAL I. A. ALER

's GRAVENHAGE, 3 Feb.: — Luitenant-generaal I. A. Alèr, de stafchef van de Nederlandse luchtmacht, die op het ogenblik voor een bezoek van drie weken in de Verenigde Staten vertoeft, is benoemd tot commandeur in de „Legion of Merit" van de Verenigde Staten, zo werd hier vandaag meegedeeld. De onderscheiding werd hem overhandigd door generaal Hoyt Vandenberg, de stafchef van de luchtmacht der Verenigde Staten te Washington. (ANP)

AANVULLENDE TROEPEN VOOR KOREA

's GRAVENHAGE, 3 Feb.: — Men hoopt in Nederland een depot te vormen van 800 vrijwilligers ter aanvulling en versterking van het Nederlandse detachement in Korea. De eerste aanvulling is bedoeld om van het detachement van 636 man een bataljon van 917 man te maken. Verwacht wordt, dat de sterkte daarvan overschreden kan worden, daar van de vrijwilligers nog geen één ontheffing heeft gevraagd en zij dus op hun post blijven, ook al verbonden zij zich voor een jaar, Tot heden hebben zich 363 personen gemeld, van wie drie vrouwen, die misschien als verpleegster zullen worden uitgezonden. (ANP)

DE CRISIS IN HET CONCERTGEBOUWORKEST

AMSTERDAM, — Twee-en-zestig leden van het Concertgebouworkest zijn Dinsdagavond bijeengekomen om te bespreken, of zij ontslag hebben gekregen, omdat zij twee minuten vóór de aanvang van het concert op Zondag jl. het podium hebben verlaten. Na de uitvoering van Zaterdagavond beklaagde zich het orkest, dat de toehoorders het hadden begroet met zevenklappers en stinkbommen, waarna buiten het Concertgebouw demonstraties werden gehouden. De orkestleden zeiden te voelen, dat de atmosfeer in de zaal op jl. Zondag niet geschikt was voor een uitvoering van Verdi's Requiem, vooral omdat er weer demonstraties door de toehoorders waren tegen Paul van Kempen. (ANP)

KABINETSFORMATEURS HOUDEN BESPREKINGEN

,s-GRAVENHAGE, 5 Februari: De beide kabinetsformateurs, dr Drees en mr Van Schalk, hebben Zaterdag een bespreking gehad met de heer Tilanus, fractieleider van de Chr. Historische Unie in de Tweede Kamer. Naar vernomen wordt werd hedenochtend de wekelijkse kabinetsvergadering gehouden en waarschijnlijk des middags voortgezet. De beide formateurs zullen haar bijwonen. (ANP)

(ANP)

SPIONNEN VAN DE TWEEDE WERELDOORLOG

Het grootste geheim van deze oorlog

was noch radar, het magische oog, noch de atoombom, maar een kleine machine, die de naam „Magic" droeg. En men kan zich voorstellen, hoe het een generale staf te moede was, toen plotseling een van de mannen, die deze machine bediende, spoorloos verdween . . .

Gedurende de oorlog bezat het Amerikaanse Leger een geheim, dat van zoveel betekenis werd geacht, dat zelfs President Roosevelt er niets van wist. En toen President Roosevelt in het voorjaar 1945 stierf, had nog geen mens met hem over „Magic" gesproken. En dit zeldzame apparaat werkte nog wel in de onmiddellijke nabijheid van het Witte Huis. De mannen, die dit geheim beschermden, twijfelden natuurlijk niet aan de discretie van de president, maar ze wilden tot iedere prijs vermijden, dat Roosevelt tijdens een van zijn politieke redevoeringen er op zou zinspelen dat de Verenigde Staten een middel bezaten, waarmee vele vijandelijke plannen konden worden gedwarsboomd. Spionnen zijn aan puzzles gewend. Indien een van de aanhangers van de asmogendheden ook maar het geringste vermoeden van „Magic" had gehad, zou alles er op zijn gezet, om dit geheim op het spoor te komen.

Catastrophale nederlaag door „Magic" . . .

Thans weet men, dat het belangrijkste geheime wapen noch radar noch atoombom was, maar een kleine „onschuldige" machine, die door Amerikaanse ingenieurs in een verborgen vertrek in Fort Washington werd opgesteld. Met behulp van deze machine, die na jarenlange pogingen en op grond van mathematische berekiningen werd opgebouwd, konden cryptografen het Japanse geheim, namelijk schrift veranderen in code, doorgronden.

Reeds lange tijd vóór de overval op Pearl Harbour op 7 December 1941, waren er geheime telegrammen gewisseld tussen Tokio en de U.S.A. Wanneer de Amerikaanse generaals reeds toen de sleutel tot deze code-telegrammen in handen hadden gehad, dan zouden zij de catastrophe van hun vloot in de Stille Zuidzee hebben kunnen verhinderen.

Cryptografie is de wetenschappelijke methode voor het ontcijferen van een onbekende code. Ieder die zich met geheimschrift bezig houdt, weet, dat de betekenis daarvan lang niet zo groot is als het een oningewijde toeschijnt. Experts op het gebied van de cryptografie kunnen iedere code verklaren, vooropgesteld, dat zij over voldoende tijd beschikken.

Maar juist in oorlogstijd speelt de tijd een beslissende rol. Ieder verzuim kan duizenden het leven kosten. Daarom geven moderne cryptografen de voorkeur aan een ontcijferingsmethode, die tijdrovend hersenwerk bespaart. Bovendien is het gemakkelijker, het geheim van een code te beschermen, wanneer deze door twee personen wordt ontcijferd. Wat „Magic" betreft, is het voldoende, als een persoon de in geheimschrift opgestelde mededeling letter voor letter in het ene gedeelte van het apparaat „tikt". Het andere deel van de machine, dat door een tweede functionaris wordt bediend en die niet op de hoogte was van de geheimschriftmededeling, „levert" het ontcijferde resultaat.

Japan heeft door „Magie" zijn catastrophale nederlaag geleden.

In het begin hadden de Amerikanen met grote moeilijkheden te kampen, daar Tokio alle mededelingen in Japans schrift zond, dat bestaat uit woordvormen in plaats van uit letters. Maar na onbeschrijtelijk veel moeite en talloze vergissingen gelukte het eindelijk, de werkelijke betekenis van dit abracadabra vast te stellen. Hoe „Magic" eigenlijk werkt, kunnen wij natuurlijk niet beschrijven; de geheimen van dit apparaat zijn tot op heden niet aan de pers bekend gemaakt. Maar enige voorbeelden van hetgeen men met behulp van deze machine kan bereiken, kunnen wij toch aantonen. „Magie" heeft het een zeer bescheiden vlooteenheid mogelijk gemaakt, een invasie van de Japanse vloot te verhinderen, de overwinning in de strijd om de Koraaleilanden te bevechten en op deze wijze Australië en Nieuw-Zeeland te beschermen. Verder dankt men aan dit apparaat alle details over de Japanse strijdkrachten, die naar Midway oprukten. Daardoor konden slagschepen, die 500 mijl verder lagen, bijtijds worden samengetrokken en in hinderlaag opgesteld; dit heeft tot het keerpunt in de geschiedenis van de oorlog in de Stille Oceaan geleid.

Maar het is niet bij deze successen gebleven. „Magic" wees met onfeilbare zekerheid de Amerikaanse U-boten aan, waar ieder Japans konvooi voer. Tegelijkertijd leverde de ontcijfering van de Japanse berichten uit Berlijn en Oshima waardevolle bijzonderheden over de oorlogsplannen van de Duitsers.

Na het einde van de oorlog en de nederlaag van Japan werd de werking van het apparaat niet uitgeschakeld. Ofschoon men er op voorbereid was, een geheel legercorps voor de bezetting van Korea ter beschikking te stellen, bracht „Magic" het Amerikaanse opperbevel op de hoogte van het feit, dat de Japanse strijdkrachten op dit schiereiland zo gering waren, dat een enkel regiment het wel met hen kon klaarspelen.

Een ontstellende vergissing!

„Magic" was voor het Amerikaanse leger zo belangrijk, dat de generaals voortdurend in doodsangst verkeerden, dat hun geheim door de Japanners zou worden ontdekt. In dat geval zouden deze onmiddellijk kun codesysteem hebben gewijzigd en dan waren de Amerikaanse cryptografen weer even ver geweest als in het begin. De generaal stafchef Marshall vreesde dat het geheim was ontdekt, toen Amerikaanse vliegers het vliegtuig van Admiraal Yamamoto in 1943 bij Bogainville naar beneden schoten.

Op die dag waren namelijk talloze Japanse machines opgestegen, maar met absolute zekerheid vielen de vliegers van Uncle Sam iedere machine aan, waarin zij vermoedden dat de Japanse opperbevelhebber zich bevond. Zij schoten het escorte naar beneden en zetten tenslotte Yamamoto's vliegtuig in brand. Tijdens de aanval gebeurde het, dat een van de piloten zo onvoorzichtig was, een kameraad per radio een waarschuwing toe te roepen: „Jack, je vergist je! Je weet toch het nummer van de machine, waarin de ouwe Yama zit!"

Deze radioboodschap veroorzaakte een geweldige schrik onder de officieren. Het was immers mogelijk, dat een van de Japanners deze boodschap had opgevangen. En dan zou Japan alles op alles zetten om er achter te komen, hoe de vijand de nummers van zijn vliegtuigen had ontdekt.

Generaal Marshall ergerde zich zo onuitsprekelijk over dit incident, dat er een onderzoek hiernaar moest worden ingesteld. Het is echter nooit aan het licht gekomen, welke piloot deze onvoorzichtige opmerking ontglipt was. Waarschijnlijk was de betrokkene intussen naar beneden geschoten. In ieder geval heijverde men zich, zo ver mogelijk het gerucht te verspreiden, dat het opperbevel van Amerika over een gevaarlijke spion in Japanse hofkringen beschikte, die waardevolle aanwijzingen verschafte. En weken lang brak men er zich het hoofd over, welke Japanse vorst, staatsman of generaal zijn landslieden een dusdanige wrok kon toedragen, dat hij hen verried.

Maar ternauwernood was men enigszins gerustgesteld over de mogelijke gevolgen van de aanval op Yamamoto, of generaal Marshall kreeg opnieuw slapeloze nachten. Enige ijverige particuliere personen, die de geallieerde zaak wilden dienen, waren op het denkbeeld gekomen, bij de Japanse marine-attaché in Lissabon in te breken. Ze doorzochten al zijn documenten, maar vonden niets wat voor de geallieerde generaals van belang kon zijn. Deze inbraak had echter onaangename gevolgen. De Japanners veranderden hun code voor hun telegrammen naar Lissabon. En het duurde een vol jaar, eer de Amerikanen deze telegrammen ontcijferen en Lissabon weer als informatiebron benutten konden.

Een Amerikaanse diplomaat, die destijds zijn regering van deze inbraak op de hoogte stelde, wees op de moed van zijn Portugese vrienden. Tenslotte hadden zij gevangenisstraf geriskeerd om de geallieerden te helpen, en nu uit de kas van het gezantschap te verzocht hij of hij hen in klinkende munt uit de kas van het gezantschap mocht belonen. Het antwoord van het opperbevel, dat in codeschrift binnenkwam, was een bittere teleurstelling voor de enthousiaste Amerikaan. Toen hij het namelijk had ontcijferd, bleek het, dat generaal Marshall had getelegrafeerd: „Zeg tegen die kerels, dat de duivel hen moge halen!"

Wilde jachten . . .

Het begin van het jaar 1943 bracht nieuwe opwinding. Een van de mannen, die het „Magic"-apparaat bediende, verdween plotseling uit Washington. Vóór zijn indienstreding was hij postbeambte geweest. Hij was getrouwd, vader van drie kinderen en ging in ieder opzicht voor absoluut betrouwbaar door. De ingewijden vreesden ogenblikkelijk, dat hij was ontvoerd door spionnen, die op de een of andere manier van het bestaan van de „Magic" op de hoogte waren en nu wilden proberen hem onder dwang zijn geheim afhandig te maken. Het laatste spoor van de verdwenen Robert Murray, leidde naar een trein op weg naar New York. Murray was in deze trein gezien. Meer wist men niet.

Men begon een wanhopige jacht, die zich over alle staten van Amerika uitstrekte. Generaal Marshall begon argwaan te koesteren jegens de verdwenen beambte. De man moest tot iedere prijs worden opgespoord, om te verhinderen, dat hij met vijandelijke agenten in contact zou komen. Nauwkeurige onderzoekingen van zijn privé-omstandigheden brachten aan het licht, dat de gedachte aan een gewelddadige ontvoering van Murray volkomen onwaarschijnlijk was. In werkelijkheid had Robert Murray de laatste jaren een dubbel leven geleid. Uiterlijk was hij een kleine, bescheiden kerel, die zich niet door zorgen of hartstochten kenmerkte. Een voorbeeld van een trouw beambte. In de laatste tijd had hij echter grote schulden gemaakt; hij had zowel bij het kaartspel als bij paardenrennen geld verloren en zich daarna volstrekt geen goed familievader getoond. Men kon er tenslotte niet meer aan twijfelen, dat Murray genoeg had van zijn economische moeilijkheden en eenvoudigweg huis en haard in de steek had gelaten.

Veel geld om rond te komen kon hij niet bij zich hebben. Als zijn paar dollar opgebruikt waren, zou hij in een grote verzoeking geraken. Hij kon duizenden, misschien zelfs millioenen dollar verdienen, als hij zou besluiten, alles wat hij over „Magic" wist, prijs te geven. Het is niet gemakkelijk, een kleine, zeer alledaags uitziende man in het millioenenleger van New Yorks inwoners op te sporen. Murray's gezicht had geen markante trekken, noch enig merkteken, waaraan de politie houvast kon hebben. Hij was een geboren Amerikaan, sprak en gedroeg zich als de meesten van zijn medeburgers en was nooit met misdadigers- of spionnenkringen in aanraking gekomen. Duizenden kleine lieden als Murray bevolken de straten van New York. Slechts één ding onderscheidde Murray van de anderen: hij kende een geheim, dat voor Amerika tot een catastrophe kon leiden, als hij het verried. Een hele brigade van detectives, G-mannen, civiele- en militaire politiemannen begonnen de stad te doorzoeken om hem te vinden. Hotels werden geobserveerd, restaurants en bars bezocht; aan alle spoorweg- en autobushalten patrouilleerden beambten van de criminele politie heen en weer. Zelfs de onderwereld van New York werd er in betrokken en men beloofde een paar gevaarlijke sujetten kwijtschelding van straf, als ze Robert Murray op het spoor wisten te komen.

In het begin leken alle maatregelen zonder resultaat te blijven. Twee eindeloze weken hield Murray zich verborgen. Totdat op een avond kapitein William Theuer van de New Yorks bereden politie in een sneeuwstorm naar huis reed. Hij kwam van een rijles in de manege en zijn blik viel toevallig op een kleingebouwde man, die bij een bushalte stond te wachten. Het speurinstinct van Kapitein Theuer liet hem bijna in de steek, want hij zag niets verdachts in de kleine man, die een actentas voor zijn gezicht hield om zich tegen de sneeuwstorm te beschutten. Maar toen het paard van de politieman hem naderde, begon de kleine man opeens te rennen . . . Kapitein Theuer drukte zijn paard de sporen in de flanken en galoppeerde hem achterna.

Robert Murray is de enige spion van de tweede wereldoorlog, die door een man van de bereden politie is gearresteerd. Toen hij werd onderzocht, vond men bewijzen, dat hij had getracht, het Magic-geheim te verkopen. Men had het de consul van een neutrale staat, wiens land de asmogendheden vriendschappelijk gezind was, aangeboden. Als koopsom had hij de prijs van 500.000 dollar genoemd, terwijl hij bovendien toestemming had verlangd, om zich naar de betreffende staat te begeven en er zich te vestigen. En daar hij een zeer ordelievend karakter bezat, had hij zijn brief aan de consul met een doorslag geschreven. Deze copie droeg hij netjes opgevouwen in zijn jaszak bij zich.

Nieuwe ernstige bedreigingen

Nauwelijks was Robert Murray achter slot en grendel gezet, toen een tweede „Magic"-man verdween. Maar ditmaal kon men alle redenen tot verdenking laten varen: de beambte werd twee dagen later opgespoord; hij had zijn geheugen verloren. Zijn ingespannen arbeid met de vele overwerkuren had zijn zenuwgestel verwoest. Na enige maanden in een zenuwinrichting te hebben doorgebracht, was hij weer voor zijn arbeid geschikt. Hij werd natuurlijk niet meer bij het Magic-apparaat te werk gesteld; het opperbevel had al genoeg zorgen terwille van deze machine.

Een nieuwe onrust maakte zich van de reeds zo hard beproefde generaal Marshall meester, toen Magie bijna in de politieke strijd om de macht werd betrokken. In 1944 liep Roosevelts presidentschap ten einde; een nieuw staatshoofd zou gekozen worden en de twee grote partijen in de Verenigde Staten begonnen hun verkiezingsstrijd. (Zoals bekend, werd Roosevelt herkozen.) De candidaat van de republikeinse partij was Thomas N. Dewey, de gouverneur van New York.

Tijdens de presidentsverkiezingen komt het in de Verenigde Staten dikwijls tot harde meningsverschillen tussen de hoofdcandidaten, waarbij niet altijd rekening wordt gehouden met uiterlijke omstandigheden.

Het opperbevel vreesde daarom, dat Dewey in een van zijn verkiezingsredevoeringen over Pearl Harbour zou spreken en de schuld van de catastrophe op Roosevelts regering zou schuiven. En daar er altijd de mogelijkheid — hoe klein dan ook — bestond, dat Dewey van het bestaan van het Magie-apparaat afwist, kon het gebeuren, dat hij de vraag naar voren zou brengen, waarom men zich toentertijd niet van deze machine had bediend.

Een dergelijke opmerking wilde generaal Marshall niet riskeren. Terwijl Dewey van de ene staat naar de andere reisde om zijn verkiezingsredevoeringen uit te spreken, werd hij plotseling bezocht door een officier in burger, die hem een persoonlijk schrijven van de stafchef overhandigde. Niemand, behalve admiraal Kink van het vlootcommando, heeft destijds geweten wat Marshall had geschreven. Dewey las vol verrassing:

„Wat ik u thans moet mededelen, is streng geheim. De veiligheid van onze natie berust op uw absoluut stilzwijgen. Ik laat het aan u over, of u deze brief lezen en daarna teruggeven wilt, zonder ooit een woord te reppen over de inhoud. Mocht u echter geen staatsgeheim van de betekenis waarop ik u opmerkzaam maakte, bekend zijn, dan kunt u evengoed de lezing van dit schrijven hier staken en het aan de brenger teruggeven . . ."

Toen hij zover was gekomen, keek Dewey met nadenkend gezicht op. Enkele regels verder was zijn oog getroffen door een bepaald woord: het woord „cryptograaf". Die letters kwamen hem als een stopsignaal voor. Hij nam een kort besluit, vouwde de brief weer op en gaf deze aan de officier terug.

„Ik wil verder niets weten," zei hij, „maar ik begrijp, wat generaal Marshall bedoelt. Stelt u hem gerust, ik denk er niet over, in mijn verkiezingsredevoeringen te zinspelen op dit staatsgeheim."

De candidaat voor het presidentschap hield zijn woord. Pas kort voor het eind van de oorlog kwam de vijand te weten, dat de geallieerden over een mystiek apparaat beschikten, dat hun de plannen van hun tegenstanders op geheimzinnige wijze doorgaf.

De Gezaghebber van Aruba

maakt hierbij bekend, dat het hem onmogelijk is audientie te verlenen aan werkzoekenden.

Deze dienen zich te vervoegen bij het Bureau Sociale en Economische Zaken in de Nassaustraat.

De Gezaghebber voornoemd:
Kwartsz.